

"Την άλλη φορά, Μαργαρίτα"

Μαριάννα Τζιαντζή

Μια σειρά διηγημάτων, που συνδέονται χαλαρά μεταξύ τους, εφόσον κάποια στιγμή συνειδητοποιείς ότι τα ονόματα ανακυκλώνονται με επίκεντρο τη μυστηριώδη Μαργαρίτα, σε διάφορες φάσεις της ζωής της (ερωτευμένη, λεχώνα, μητέρα κλπ.). Χωρίς να παρατάσσονται γραμμικά στο χρόνο οι ιστορίες, στέκουν και ως αυτόνομα διηγήματα και θυμίζουν λίγο, και ως προς τη δομή αλλά και ως προς το ύφος/ήθος το «Χερουβείμ και Σεραφείμ» του Κουμανταρέα

Άλλωστε και η εποχή όπου μας μεταφέρουν είναι η δεκαετία '70-'80, (σελ. 31: όταν εγώ μεγάλωνα έσβηνε ο αχός της πείνας, χάραζε η αυγή των εθνικών οδών κι ούτε ήξερα πώς είναι να πεθαίνει κανείς»), Αθήνα και μεταπολίτευση και λίγο μπρος, λίγο πίσω, διαδηλώσεις, οκταετία Καραμανλή αλλά και Πολυτεχνείο, όλα σ' ένα παζλ όπου συντίθενται τα κομμάτια άτακτα, δημιουργώντας μια νοσταλγική ατμόσφαιρα.

Σελ. 34:

Όλα αμβλύνονται, δεν προφταίνεις ν' αγαπήσεις ή να μισήσεις έναν δρόμο κι αυτός μεταμορφώνεται, οι άξονες συγκλίνουν, αλληλοτέμνονται, μία κοινωνία με δαιμονισμένη κινητικότητα, η οδός Τοσίτσα σήμερα ένας φιλήσυχος πεζόδρομος, τα νεράτζια της δεν κρύβουν πια ξυράφια, η Μεσογείων που κάποτε σου θύμιζε καμένο δέρμα τώρα οδηγεί στη Λούτσα, μεθαύριο στο αεροδρόμιο, όλα ξεχνιούνται, όλα πια είναι ζήτημα ευαισθησίας και παιδείας.

Κάπως «ηθογραφική» είναι η ατμόσφαιρα στα διηγήματα αυτά, εφόσον μας μεταφέρουν σε «καταστάσεις», ακόμα κι όταν πρόκειται για συναισθήματα. Δεν υπάρχει «εξέλιξη», είναι κάπως στατικά, φωτογραφικά, ίσως αυτή ν' ναι και η αρετή τους:

Τα σπίτια άντεξαν, έγιναν οριζόντιες επεκτάσεις, δόθηκαν άδειες για τρώροφα κι αν χάσκουν μια δεκαετία γυμνά τα μπετά, περιμένοντας το δάνειο, όλα με τη σειρά τους.

Κι αν οι βαρέλες έγιναν ορθογώνια υπόστεγα και η παραλία ζει μια δεύτερη άνοιξη με πιτσαρίες, ντισκοτέκ, φωτεινές επιγραφές (...) εσύ κοιτάζεις σα χαζή αυτή τη ζωή που δε θέλεις να ποστέψεις γι αληθινή. Σα ν' αντικρύζεις ξαφνικά την πρώτη σου αγάπη να επιστρέφει από ην Αμερική, «γιου νόου», να σου λέει, πράγματα αυτονόητα, κι εσύ να

μιλάς για σάμαλι και τουλούμπες.

Πάρε το απόφαση πως όλο αυτό το λαογραφικό υλικό που στριμώνχεις στην καρδιά σου ανήκει στο παρελθόν. (+++) Μάθε κάποτε να ζεις χωρίς βουνά σ' αυτό το πανοραμικό επίπεδο που γερνάει με αστρική ταχύτητα.

Ξεχώρισα το «Μια τυχαία συνάντηση», όπου περιγράφεται υπαινικτικά ένας αδιέξοδος έρωτας μέσα στη δικτατορία. Παρόμοια συναισθήματα και «Το μπλε παλτό». Και η εποχή όμως διαγράφεται με ανάλογο τρόπο. Πινελιές μας μεταδίδουν ένα κλίμα, όπως: ...στη περίπτωση μας έχουμε δικτατορία βαλκανικού τύπου, και μάλιστα με μαρκεζίνικο άνοιγμα, έτσι μπορούν οι φοιτήτριες ν' αγαπούν και τα παιδιά να παίζουν» ή «Θάνατος του βασιλέα, και στο Δημοτικό υποχρεωτική έκθεση ιδεών».

Και:

Αντέξαμε σε δύσκολους καιρούς. Βουλιάξαμε (όμως) στα ρηχά, στην άπνοια της πιο ύπουλης άνοιξης.

Νομίζω ότι αυτό είναι και το «κεντρικό θέμα» της Μαριάννας Τζιαντζή σ' αυτό το μικρό βιβλίο, αυτή την «ύπουλη άνοιξη» μας σκιαγραφεί με πολύ διακριτικό τρόπο, και το πετυχαίνει, αποδεικνύοντας ότι η λογοτεχνική της ικανότητα είναι ισάξια της δημοσιογραφικής.

Το ομώνυμο διήγημα έχει το περιεχόμενο που υπαινίσσεται ο τίτλος: το όραμα της Μαργαρίτας για έναν κόσμο διαφορετικό, όπου όλα παύουν να είναι εφιαλτικά, διακόπτεται απότομα:

Σελ. 82:

Πού πας Μαργαρίτα, οι δρόμοι έχουν κλείσει.

(...)

Άσε Μαργαρίτα, την άλλη φορά.

Μονάχη σου θα βρεις πως αυτό που έγινε είναι μια τόση δα μικρή στιγμή, ένα φτερούγισμα της νύχτας που υπόσχεται τα πάντα, πως ο άλλος γύρος θα είναι δικός σου.

Κι αυτό το σημείο (το τέλος του διηγήματος) έρχεται σε αντιστοιχία με το τέλος του βιβλίου:

Γειά σου, Μαργαρίτα, αυτά που ζήσαμε δεν είναι τίποτα μπροστά σ' εκείνα που πρόκειται να έρθουν, εσύ το ξέρεις πως αρχίζουμε ξανά απ' την αρχή.

Χριστίνα Παπαγγελή

http://anagnosi.blogspot.gr/2007/12/blog-post_22.html